

ΦΟΡΜΙΓΓΕ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

«Ἐν κυμβάλοις χείλεσιν ἀγνοῖς, μουσικῇ τε καρδίας φόρμιγγι...».

(Κοσμᾶς ὁ Ἀγιοπολίτης)

ΔΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΙΝ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Τὸ περὶ ιδρύσεως ἐνταῦθα Μουσικοῦ Συλλόγου ζήτημα, τὸ ὅποιον ὁ ἀγαπητὸς ἡμῖν συνεργάτης κ. Περιστέρης ἀνεκίνησε ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης ἐν τῷ προηγουμένῳ ἡμῶν φύλλῳ ἥδεως ἀγεγνώσθη ὑπὸ τῶν παρ’ ἡμῖν μουσικῶν, οἱ πλεῖστοι τῶν ὅποιων μάλιστα ἔξερχασαν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Φόρμιγγος» τὴν εὐχὴν, ὅπως ἡ «Φόρμιγξ» ἡ ἀείποτε πρωτοστατοῦσα εἰς πᾶν μουσικὸν ζήτημα ἐπιληρθῇ τῆς ἔξετάσεως καὶ τοῦ ζητήματος τούτου κατὰ τρόπον ἀγοντα ἀσφαλῶς εἰς τὴν λύσιν τούτου.

Ἡ «Φόρμιγξ» τὴν εὐχὴν τούτων ἐκπληροῦσσα θέλει θέσει ἐν τῷ ἐπομένῳ αὐτῆς φύλλῳ ὑπὸ συζητησιν τὸ περὶ ιδρύσεως ἐνταῦθα Μουσικοῦ Συλλόγου ζήτημα μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως πᾶς τις ἐκφέρῃ ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς τὴν γνώμην του ἐπὶ τῶν δημοσιευθησομένων σχετικῶν τῷ ζητήματι τούτῳ.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Φαινόμενον παρήγορον ὅπτως καὶ ἀρκούντως ἐνχάριστον διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς παρατηρεῖται ἀπό τι-

* Αντὶ παθῶν ἄμιλλα νος μεταξὺ τῶν δμογενῶν μουσικῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ίδιᾳ τῶν οἰκούντων εἰς τὰς μεγαλούπολεις ταύτης.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐνταῦθα μουσικούς, τοὺς ἐπὶ μακρὸν ἥδη σειρὰν ἐτῶν ἀεροκοπανοῦντας περὶ μουσικῆς καὶ προδυμοποιουμένους ἐν τριβοῖς μὲν μόνον νὰ συζητῶσι περὶ τῶν πολλαπλῶν μουσικῶν ζητημάτων, ἐν ἐπισήμοις δὲ τόποις νὰ παροντιάζωνται ὡς οἱ μόνοι κάτοχοι δῆθεν μουσικῶν περιγμηνῶν καὶ ἀλλων παραπλήσιων ὀφφικιῶν, οἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ δμογενεῖς συνάδελφοι πολὺ σωφρονέστερον καὶ πολὺ σοφαρότερον ἡμῶν ἥρξαντο ἀπὸ τοὺς σκεπτόμενοι περὶ τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς, καίτοι εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα σύνδεποτε ἡ μουσικὴ ἡμῶν ενρέθη εἰς οἴαν παρ’ ἡμῖν σήμερον ενδίσκεται αὕτη δυσάρεστον κατάστασιν.

Οἱ κοινὸς τούτων πόθος ὑπὲρ ἀνυψώσεως τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς καὶ ἡ πλήρης συναίσθησις τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν ὡς θεραπόντων τῆς θείας τέχνης, ἀμφότερα ταῦτα καὶ μόνον ὀδούσιοι σήμερον τοὺς ἐν ταῖς μεγαλούπολεσι τῆς Ἀνατολῆς μουσικούς εἰς τὴν ἰδωσιν Μουσικῶν Συλλόγων, δπως οὕτω ἀπὸ κοινοῦ ἐργασθῶν ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς. Οὕτε οἴησιν, οὕτε ἐγὼσμὸν, οὕτε μικροφιλοτιμίας διαβλέπει τις μεταξὺ τῶν ἀποτελούντων τοὺς Συλλόγους τούτους, ἀλλὰ τοὺς πάντας διακατέχει μία ἐνγενῆς ἴδεα, εἰς ὑψηλὸς σκοπὸς, πρὸ τῶν ὅποιων ἀφίενται κατὰ μέρος τὰ ποταπά πάθη, ἵνα ἀνορθωθῇ ἡ ἄμιλλα ἡ προάγοντα πᾶσαν τέχνην καὶ πᾶσαν ἐπιστήμην.

Υπὸ τοῦ πνεύματος τούτου διεπόμενα τὰ μέλη τῶν Συλλόγων τούτων, ἐπόμενον εἶναι νὰ παροντιάσωσι ταῦτα μετ’ οὐ πολὺ σπουδαίαν ὅπτως ἐργασίαν διὰ τὴν Ἐθνικὴν ἡμῶν μουσικήν, πρὸς μεγίστην ἵστως ἐπιληρεῖν τῶν δλίγων παρ’ ἡμῖν ἐκείνων οἵτινες δὲν ἐννοοῦσι νὰ παραδεχθῶν ὅτι τὸ μεμονωμένως πράττειν τὸν ὑπὲρ τῆς μουσικῆς οὐ πάντη ὀφέλιμόν ἐστιν.

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΗΣ "ΦΟΡΜΙΓΓΟΣ,,

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ
ΤΩΝ κ. κ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΕΙΣ ἐν τῶν διρηρῶν ἐργατῶν τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς καὶ ίδιᾳ τῆς δημώδους ἢν μετὰ ζάριτος πολλῆς προσομοιεῖ καὶ ἀπιάστως γράφει. Ἐγεννήθη ἐν Λεμεσσῷ τῆς Κύπρου περὶ τὸ 1874. Τὰ ἐγκυλίους αὐτοῦ σπουδάς διήνυσεν ἐν τῷ Γυμνασίῳ Λεμεσσοῦ διεξιῶς καὶ νῦν ἐτι διευθύνει διαρράκος μύστης τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων κ. Ἀρδρέας Θεμιστοκλέους.

Τῆς σχολῆς ταύτης ἀπόφοιτος γενόμενος προσελήνθη ὡς διδάσκαλος ἐν τῇ αὐτόθι πλήσιᾳ Λημονικῆ Σχολῇ ἐνθα ἐπὶ δεκαετίαν ἥδη τελεσφόρως διδάσκει εὐδοκιμῶν ίδιως ἐν τῇ διδάσκαλίᾳ τῶν μαθηματικῶν.

Ο κ. Ἀποστολίδης ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς μουσικῆς ἐξ ἀπαλῶν ὄντων καθοδηγούμενος ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς μουσικοδιδασκάλου Λεμεσσοῦ κ. Περικλέους Ζαφειροπούλου μαθητεύσατος παρὰ τῷ βαθεῖ γράσιῃ καὶ δεινῷ ἐκτελεστῇ τῆς Βυζαντικῆς Μουσικῆς κ. Σ. Χονδρομούζω. Ἡ ἐπιμέλεια καὶ ὁ ἔρως πρὸς τὴν Ἐθνικὴν ἡμῶν μουσικὴν ἥράγκασαν τὸν κ. Ἀποστολίδην νὰ ἐδραΐωσῃ ἐπὶ μᾶλλον τὰς πρώτας ἐκείνας βάσεις τῆς μουσικῆς ἵνα ἐπὶ τούτων βραδύτερον ἀνεγέρῃ τις ἐθνικῶς ἐπιφελές. Περὶ τούτου μετὰ πεποιηθήσεως πάντες οἱ γραφίσαστες τὸν κ. Ἀποστολίδην δικλούσιν, ἔχομεν δὲ δι’ ἐλπίδος δτι καὶ οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται θὰ συμφωνήσωσι τούτοις δταν μετ’ οὐ πολὺ ἰδωσιν ἀπὸ τῶν μουσικῶν τευχῶν τῆς «Φόρμιγγος» παρελαύνονταν τὴν ἐργασίαν τούτου.

Ο κ. Ἀποστολίδης ἐκτὸς τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς κατέχει καὶ τὴν Εργωταϊκήν, φωνητικήν τε καὶ δραγανικήν, μὲ τελείως ἔξεμαθεν παρὰ τοῦ ἐν Λεμεσσῷ λαμπροῦ κλειδοκυμβαλιστοῦ κ. E. V. Alabiano. Ταύτας δὲ διδάσκει λίαν εὐδοκίμως εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῆς Σχολῆς ἡς τυγχάνει διδάσκαλος. Ἐκτὸς δὲ τούτων δι’ Ἀποστολίδης τυγχάνει καὶ εἰς τῶν ἀριστων ψαλτῶν ψάλτων ὡς δεξιός ψάλτης ἐν τῷ αὐτόθι Τερζό Ναῷ τῆς Ἀγίας Τριάδος.

Ἡ μουσικὴ ἐργασία τοῦ κ. Ἀποστολίδου περιοίζεται μέχρι σήμερον εἰς τὴν περισυλλογὴν κυρίων τῶν δημώδων Κυπριακῶν ἀσμάτων ἐφ’ ὃν ἔχει καμει λίαν ἐπιτυχεῖς δυνατικά μελέτας αἵτινες διὰ τῆς «Φόρμιγγος» θέλουσιν ἔλθει μετ’ οὐ πολὺ εἰς φῶς. Τοιοῦτος ἐν σωκρογραφίᾳ δὲ ἐν τῶν νέων συνεργατῶν τῆς «Φόρμιγγος» εὐελπίς μουσικὸς καὶ φερέπονος σκαπανεύς τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς κ. Χρίστος Ἀποστολίδης.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΝ ΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙ

(Συνέχειαν ἵδε προηγ. φύλλου)

Περὶ τῆς χρονιαστοποίησης τῆς μουσικῆς ἐν τῇ ἐκπαίδευσει δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη μακροῦ λόγου, εἶναι ζήτημα, τὸ ὅποιον ἔχειταν τοσοῦτον δεπτομερῶς καὶ τοσοῦτον πειστικῶς ἀπὸ τοὺς διασπορέους συγγραφεῖς καὶ φιλοσόφους τῆς ἀρχαιότητος, ὡς καὶ ἀπὸ τοὺς πλατωνίζοντας καὶ ἀριστοτελίζοντας πατέρας τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ὥστε σήμερον σύμπας δὲ πεπολιτισμένος κόσμος παρεδέχθη τὰ σοφὰ αὐτῶν διδάγματα καὶ ἀσυζητητεὶ σχεδόν ἐνεκολπώθη αὐτά. Ἄλλ’ ἐνταῦθα ἐπιτραπάτω ἡμῖν νὰ εἰπωμεν δλίγας τινὰς δέξεις περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς μουσικῆς ἐν τῇ ἐκπαίδευσει τῶν ἀρχαίων καὶ περὶ τῆς ἐξ αὐτῆς προκυπτούσης παιδαγωγικῆς ὀφελείας.

Ο σκοπὸς τῆς μουσικῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δὲν ἦτο ἀπλῶς αἰσθητική τις τέρψις, ἀλλά, ὡς λέγει Ἀριστείδης δὲ Κοῦντιλιανός, ἡ πρὸς ἀρετὴν ὀφέλεια. «Οὔτε γὰρ ἀπασα τέρψις μεμπτόν, οὔτε τῆς μουσικῆς αὔτη τέλος· ἀλλ’ ἡ μὲν ψυχαγωγία κατὰ τὸ συμβεβηκός σκοπὸς δὲ δὲ προκείμενος ἡ πρὸς ἀρετὴν ὀφέλεια». Η μουσικὴ λοιπὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις σκοπὸν είχε τὸ ἥθος τῶν παιδευούμενῶν νὰ διαπλάσῃ, τὴν ψυχὴν νὰ ἐξευγενίσῃ, τοὺς τρόπους ἀρμονικωτέρους νὰ καταστήσῃ καὶ νὰ διεγείρῃ τὴν πρὸς τὴν πάτριον θρησκείαν ἀγάπην καὶ σεβασμόν. Εἴκ τοῦ ἐπιδιωκούμενου δὲ τούτου σκοποῦ ἐπλάσθησαν καὶ τὰ ἐκφραστικῶτα κοσμητικά τῆς μουσικῆς ἐπίθετα μουσικὴ ἥροποιός, καὶ ἀνδροποίος. Εἴναι λοιπὸν ἐν τῇ μουσικῇ τῶν ἀρχαίων διδάσκαλια ἐπεκράτει ἡ ὑψηλὴ καὶ ἀγέρωχος ίδεα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἐκ ταύτης προερχομένης ὀφελείας.

Τοιαύτην λοιπὸν πρὸς τὴν μουσικὴν ἐν τῇ ἐκπαίδευσει σημασίαν ἀποδιδόντες οἱ ἀρχαίοι Ἐλληνες παρεσκεύασαν κατὰ γένη καὶ ἡλικίας εἰδῶν μελωδίας ἐπιτηδειότατα. Αἱ θυμῆρεις δὲ αὐταὶ μελωδίαι καὶ διὰ λόγου (ποιημάτω) καὶ διὰ μέλους τὸν ἀκροατὴν δουλούμεναι καὶ διὰ ποικίλων μεταβολῶν φωνῆς καὶ σχημάτων εἰς οἰκειότητα τῶν λεγομένων ἐπισπώμεναι, τῶν παιδευομένων νέων τὰς ἀπαλὰς ψυχὰς θαυμασίως συνεκράτουν καὶ πρὸς ἀρετὴν ἐπιδεξίως μετέπλατον.

Τὴν ἐκτακτὸν δὲ ταύτην μουσικὴν μόρφωσιν διαβλέπων καὶ Ἀριστείδης δὲ Κοῦντιλιανὸς μετὰ χαρᾶς καὶ ἐγκαυχήσεως ἔξαίρει τὸν ἐνάρετον καὶ φιλάνθρωπον τῶν Ἐλλήνων χαρακτῆρα. «Τὸ δὲ δὲ τὴν τε μάθησιν τῆς μουσικῆς καὶ χρῆσιν τὴν ἐπίδειξιν ἀσπασάμενον, λέγω δὲ τὸ ἐλληνικόν, καὶ εἰ τοῦτο

έζηλωκεν, εύδαιμον τε ἀρετῆς ἔνεγε καὶ ἐπιστήμης ἀπάσης καὶ ὑπεράσπον φιλανθρωπία.

Φαίνεται δὲ τοῦ καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας προθύμως ἐνεκολπώθησαν τὰς περὶ μουσικῆς δόξασίας τῶν ἀρχαίων, διότι αἱ ἄρχαι αὐτῶν περὶ τῆς μουσικῆς κατὰ βάθος ἐξετάζομενα συμπίπτουσι γε τὰς τῶν ἐλλήνων φιλοσόφων. Ιωάννης δὲ Χρυσόστομος, πραγματεύμενος περὶ τοῦ τέλους καὶ τῆς διαμαρτυρούμενος, καὶ τόσον σπουδαῖος, αὐλητὴς να ἦν διότι διὸν φιλοσόφος εἶναι μοχθηρός. Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν λοιπὸν παρὰ τοῖς δύναμεσ τῆς μουσικῆς, ίδον τί λέγει· «Οὐδὲν γάρ οὐδὲν οὐτως ἀνίστησι ψυχὴν καὶ πτεροῦ καὶ τῆς γῆς ἀπαλλάττει καὶ τῶν τοῦ σώματος ἀπολύτει δεσμῶν καὶ τῶν σφιλοσοφεῖν ποιει καὶ τῶν καταγελᾶν τῶν βιωτικῶν, ὡς μέλος συμφωνίας καὶ ρυθμῷ συγκειμένον θεῖον ἄγμα». Οὐ δὲ Βασιλεὺς δὲ Μέγας λέγει τάδε· «Βίαιον μὲν μάθημα οὐ πέψυκε παραμένειν, τὸ δὲ μετὰ τέρψεως καὶ χάριτος εἰσινόμενον μονιμώτερον ταῖς ψυχαῖς ἐνίζανε... Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἔκ τῆς μελωδίας τερπνὸν τοῖς δόγμασιν ἐγκατέμενον, ἵνα τῷ προσοντεῖ καὶ λείφη τῆς ἀκοῆς τὸ ἔκ τῶν λόγων ὠφέλιμον ὑποδεχθείη... Διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐναρμόνια μέλον τῶν ψαλμῶν ὑμῖν ἐπινεόνται, ἵνα, ὡς οἱ παῖδες τῶν ἥλικιαν καὶ δλῶς νεαροὶ τὸ ἥθος, τῷ μὲν δοκεῖν μελωδῶς, τῷ δὲ ἀληθεῖα τὰς ψηφὰς ἐκπαιδεύωνται».

Πρέπει λοιπὸν σοφαρὸς νότι κατανοῦθεν καὶ παρ' ήμιν, διότι ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει τῆς νεολαίας ἡ μουσικὴ καλῶς διδασκούμενη δύναται τὰ μέγιστα νὰ συμβάλῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς παιδιωγίας. Πολλάκις συμβούνει, ὥστε δλίγαι στοιχειωδεῖς μουσικαὶ γνώσεις καὶ δλίγαι μουσικά ἄσματα ἐν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσι πλείσια πλοείνα. Ταῦτα τῶν παιδιών, ἵνα δὲ κατὰ Πλάτωνα εἴπω, τὸ πλῆρες μουσικὸν μέλος, εἰς τὸ ἐντὸς τῆς ψυχῆς κατάστημα καταδυόμενον, τοσοῦτον ἐργωμένως νὰ ἀποτελεῖται αὐτῆς, ὥστε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν εὐσχημοσύνην, τὴν ἡμερότητα καὶ τὴν εὐρημοστίαν εἰς τὸ δέλτην.

Ἐν δευτέρῳ ἀρθρῷ θέλομεν διμίλησιν περὶ τοῦ καταλλοπέρου τρόπου τῆς διδασκαλίας τῆς μουσικῆς καὶ περὶ τῆς καταλλοπέρας ἐκλογῆς τῶν διδαχθουμένων τοῖς μαθηταῖς παδιωγικῶν ἄσμάτων, δι' ὃν νὰ ἐπιτευχθῇ εὐκολότερον ἡ μορφωτικὴ δύναμις τῆς μουσικῆς διδασκαλίας. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τοιοῦτον τὸ ἀποτέλεσμα προσαπτεῖται πρωτίστως ὁ ἀναπόθευκτος δρός τῆς ἡπειροχειρικῆς διδασκαλίας τῆς μουσικῆς ἐν Στροφάσιν ἀναφερόμενα (ἐν ἔτει 1537) καὶ εἰς ἀπάντας τὸν παραπλήσιον τέλος λαχόντας, ποίημα Παχώμιου Ρουσάνου. «Ἄλλα καὶ ἐν ἐγγράφῳ τινὶ δι' οὐ οὐ πό τὸν ἥγονον διεπιτεχθεῖσαν τοιοῦτον ἀνθοποιοῦ καὶ ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα. Τὸ τοιοῦτον δὲ ἔξαρταται ἐκ τῆς ἡδείας τῶν ἀρμοδίων (ἐκκλησιαστικῶν) ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν, διὰ νὰ συντήσωσιν αὐτοῦ τοῖς παραπλήσιον τέλος λαχόντας, ποίημα Παχώμιου Ρουσάνου».

Οὐδὲν τὸν Παχώμιος ἡ μουσικὴ παίδευσις αὐτοῦ καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδεύσεως.

Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τις καλῶς τὴν μουσικὴν καὶ νὰ δρέψῃ τοὺς εὐχύμους αὐτῆς καὶ τὸ ήθος διατάπτοντας καρπούς πρέπει ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐξ ἀπαλῶν διλονότην ὄντων, νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν καλῶς καὶ ἀρμονικῶς συγκεκριμένοις σχολείοις νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐνταῦθα ἀκρόβως κεῖται ἡ μεγάλη δύναμις τῆς σχολειακῆς λεγομένης μουσικῆς παιδ

τάχυτην τοῦ Ἐλληνικού. Προσεκλήθην παρότινος φίλου μου ιατροῦ εἰς δεῖπνον ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ὅπου ἥθελον ἀκούσῃ καὶ τὴν θυγατέρον του κλειδοκυμβαλίζουσαν. Πρὸ τοῦ δεῖπνου, τῇ ἐντολῇ τοῦ πατρὸς αὐτῆς, προσελθούσα ἡ νεάνις παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον, ἔπαιξεν ἐν τετραφωνίᾳ πολλὰ καὶ διέφορο τεμάχια. Ὁ πατὴρ ἐξήτησε παρ' αὐτῆς ἵνα παιξῃ καὶ τεμάχιόν τι ἐν ἀνατολικῇ μονοφώνῳ μελῳδίᾳ¹ καύτη δύμως ἀκαμπτος εἰς τὴν παράκλησιν ταύτην τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἐξηκολούθη τὴν τετραφωνὸν. Ἔκπαγλος δὲ ἔμεινεν δτε ἤκουσε τὴν ἑρωτησίν μου, ἣν γνωρίζῃ νὰ παιξῃ τὸν εὔρωπατεκόν² Ἀμανέν. Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι δτι ὑπάρχει εύρωπατεκός ἀμανές, ἀπεριόριστος χρόνος ἐζωγραφήθη ἀμέσως ἐν τῷ μετώπῳ αὐτῆς καὶ μετὰ μεγίστης ἀνυπομονησίας ἐρωτᾷ με γάλ μάθη τὰς κλειδάς, αἰτίνες θὰ τῇ ἀποδώσωσι τὸν ἀμανέν τοῦτον. Ἐκ τῆς ἐδρᾶς ἐν ἦν εύρισκόμην ὠδήγησα, τίνες σι κλειδες, ὑπέδειξα κατόπιν τοὺς δεσπόζοντας φθόγγους καὶ ἐν τῷ ἀμικῷ ἥρχισαν πάγιτων τῶν παρευρισκομένων γάλ κατακλώνται τὰ ὕτα, ἔξαιρεταις δὲ τῆς ἐν λόγῳ νεάνιδος ἥτις ὅχι μόνον ὡς τὸ πρότερον διὰ μόνου τοῦ κλειδοκυμβάλου ἐτίμησε τὴν συγκαναστροφὴν ταύτην, ἀλλ' ἥρχισε καὶ γάλ συντριγγωδῆ τὸν δῆθεν εύρωπατεκόν τοῦτον ἀμανέν ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους ὥστε μῆς ἔσερεν εἰς θέσιν γάλ τὴν ἀποσειρωμένην ἀπὸ τὸ κλειδοκύμβαλόν της διὰ τῆς βίας, διότι πρὸ πολλοῦ εἴχεν ἐτοιμασθῆ τὸ δεῖπνον· καὶ δὲν ἥρκεσε τοῦτο, ἀλλὰ μεταβαίνοντες εἰς τὸ περίπτερον ἐν φῆτο ἡτοιμασμένη ἡ τράπεζα καὶ ἔπρεπε γάλ διέλθωμεν δλόκληρον τὸν μεταξύ οἰκίας καὶ περιπτέρου εὑρίσκομενον δρόμον, ἡ νεάνις, καὶ τοι διὰ τῆς βίας ἀπογωρισθεῖσα τοῦ κλειδοκυμβάλου αὐτῆς, δὲν ἔπικυρεν δύμως καὶ δλον τὸ διάστημα τοῦ δρόμου ὀλοκλήρου τοῦ κάπου ἐνθουσιωδῶς γάλ τριγγωδῆ τὸν ἀμανέν. Τὸ αὐτὸ πείρωμα ἔρημοσάσμεν καὶ εἰς ἄλλας τοιαύτας φρακτικὰς νεάνιδας καὶ νέους.

ΑΓΓΛ. ἐπαγνέθωμεν καὶ εἰς τὸν σηματισμόν τῆς	
ἐναρμονίου κλίμακος θέτοντες ως βάσιν τὸν φθόγ-	
γον τοῦ Ζω. καὶ διὰ μὲν τὸν φθόγγον Νη θὲ γρη-	
τιμοποιήσωμεν τὸ Σον· διὰ τὸν Πχ. τὸ	24
Βον, διὰ τὸν Βου, τὸ 10ον, διὰ τὸν Γα, τὸ	
14ον· διὰ τὸν Δι., τὸ 16ον· διὰ τὸν Κε,	22
τὸ 22ον καὶ διὰ τὸν ὑψηλὸν Ζω τὸ 24ον,	
ώς ἐν τῷ 7ῳ σχήματι φάνεται. Καὶ ἐν-	
ταῦθα καταφαίνεται διτ: ἡ πορεία τῶν	
τονικών διαστημάτων τῆς κλίμακος ταύ-	
της ἔχει ως ἔξις: Ἡμιτόνιον Τόνον, Δι.	16
Τόνον, Τόνον, Ἡμιτόνιον, Ἡμιόλιον	
καὶ Ἡμιτόνιον ἦτοι ἡμιτόνια τρία, τό-	14
νους τρεῖς καὶ ἐν ἡμιόλιον τετράχορδα	
δὲ δύο, ἀλλ' ἀνόμοια: ἦτοι τὸ μὲν πρῶ-	
τον διατονικόν, τὸ δὲ δεύτερον γρωματι-	
κὸν καὶ ἐν τόνοις τὸν διαζευκτικόν.	10
	Bou.

Τὴν διαίρεσιν τῶν τονιάτων διαστη-
μάτων τῆς παρούσης κλίμακος καὶ οἰ-
κονομίαν ἐθέσαμεν οὕτω, καὶ τοῦτο ἵνα Πα-
6
όρισθη μίκρας ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρι-
ζόμενοι νὰ ἐκπληρώμεν τὰς πολυειδεῖς
καὶ πολυτρόπους Μεταβολὰς αἵτινες γενή Νη
2
γνῶνται ἐκ τῆς πολυπλόκου ἴδιοτροπίας
τοῦ χρονικτῆρος τοῦ ἐπὶ τῆς κλίμακος Ζω
0
ταύτης βάσιζομένου Μέλους. Ἡ πιστή Ση. 7.
γραφή, ὡς καὶ ἡ πιστὴ ἀπαγγελία τοῦ μέλους τού-
του τυγχάνει ἡ δυσκολοτάτη πασῶν τῶν ἐν τῇ ἐν
γένει μουσικῇ τέχνῃ ὑπαρχουσῶν Μελῳδῶν, διότι,
ώς γνωστόν, εἴκοσι καὶ τέσσαρα τέταρτα ἀπαρτίζουσι
τὴν Ἀντιφωνὴν, καὶ, ἐπάστη ἄλλη κλίμαξ χρησι-
μοποιεῖ μόνον ἐπτά ώρισμένα τέταρτα, ἥσσιν δὲ δέκα
ἐπτά ώς εἰδομεν, ἄλλ' ἡ παρούσα πλὴν τῆς μελῳδί-
κης βάσεως καὶ τῆς ἀντιφωνίας αὐτῆς, ἀπαγντα τέλλ-
λα, τὰ μεσολαβούντα δηλαδὴ μεταξὺ τῶν δύο χρ-
κῶν τῆς φυσικῆς μουσικῆς κλίμακος 22 τέταρτα
χρησιμοποιεῖ μεταθέττει δὲ καὶ μεταβάλλῃ ταύτα
καὶ ἔδιον τρόπον καὶ ἐκ τῆς τοιαύτης πολυπλόκου
μεταβολῆς τὸ ἐξαγόμενον μέλος δὲν δύγκωται νὰ καθ-
ορισθῇ οὔτε ὡς καθερὸν δικτονικόν, οὔτε ὡς χρωμα-
τικόν, ἀλλ' ἀγάμικτον.

Περὶ τῶν δυσκολιῶν ὡν κέπτηται τὸ μέλος τοῦτο καὶ ὁ Ἀριστοζένος μαρτυρῶν λέγει: «Τρίτον δὲ καὶ ἀνώτατον τὸ ἐνσουμόνιον τελευτάκι γέχε σύντῷ. οὐ-

λις μετὰ πολλοῦ πόνου συνηθίζεται ἡ αἰσθησίς». Καὶ ὁ Ἀριστείδης, «Ἀκριβέστατον δὲ τὸ Ἐναρμόνιον, παρὰ γάρ τοις ἐπιφανεστάτοις ἐν τῇ Μουσικῇ τετύχηκε παραδοχῆς, τοῖς δὲ πολλοῖς ἐστι ἀδύνατον». Πλειότερα περὶ τοῦ μέλους τούτου, δρα τὴν μετέραν μουσικὴν Παιδιαγωγίαν σελ. 107—110.

Οὐτω λοιπὸν καὶ πᾶσα ἀλλη κλίμαξ δύναται· νὰ σχηματισθῇ ἀπταῖστως καὶ ἀλενθέστως ἐπὶ τῆς Φυσικῆς μουσικῆς κλίμακος ὅρκει ὁ σχηματίζων νὰ γνωρίζῃ τὴν πορείαν τῶν τονικίων διαστημάτων μιᾶς ἔκαστης.

Προσεχῶς περὶ τοῦ Πυθμοῦ.

Φανάριον, Απρίλιος 1903.

N. Παγανᾶς.

ΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΥ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΧΡΤΣΑΦΗ

Περὶ τῶν ἐνθεωρουμένων τῇ ψαλτικῇ
τέχνῃ καὶ περὶ ὧν φρονοῦσι κακῶς
τινὲς περὶ αὐτῶν

(Συνέχειαν ἵδε προηγούμενον φύλλον)

Περὶ τῆς τοῦ Τετάρτου ἥχου φθορᾶς.

Αναγκαιού δὲ εἰπεῖν καὶ περὶ τῆς τοῦ Τετάρτου ἥχου φθορᾶς. Γίνωσκε γοῦν ὅτι χωρὶς δεσμοῦ πρῶτου τοῦ νενανώ, ἢ μέλους δευτέρου ἥχου κατ' ἀρχὰς οὐ τίθεται ἡ τοῦ τετάρτου ἥχου φθορά. Καὶ εἰ μὲν δεσμός ἐστι τῆς τοῦ νενανώ φθορᾶς θέλων λύσαι τὸ ταύτης μέλος ὁ ποιητής, τίθησι τὴν τοῦ τετάρτου ἥχου φθορὰν καὶ εὐθὺς περικόπτει τὴν δύναμιν τοῦ νενανώ καὶ ποιεῖ μέλος ἰδίον αὔτη, καθὼς ποιεῖ ὁ χαριτώνυμος διδόκτακλος Μαίστωρ εἰς τό: δικαστῶν ἐν οὐρανοῖς καὶ εἰς τὸ φθορικὸν αὐτοῦ τοῦ πλαγίου τετάρτου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τέταρτον. Οὐ μοίως καὶ ὁ Κροκόπιος εἰς τὸ τέλος τοῦ: Ἰν τι ἔποι-

τῇ ἀθανάτῳ σου κοιμήσει, καὶ ὁ μοναχὸς Γερμανὸς
εἰς τό: αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου καὶ ἄλλο: εἰς τό:
ἀπελεύθητος ἑπάρχει· ταῦτα δὲ γίνονται παρὰ τῆς
τοῦ τετάρτου φθορᾶς, εἰ καὶ οὐ τίθεται πολλάκις
φθορὰ τετάρτου ἀλλ' ἀπὸ μέλους γιγνόμενον οὗτος,
φθορὰ καλεῖται. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς τοῦ τετάρτου
ἡγου φθορᾶς.

(*"Επειται τὸ τέλος*)

ΤΑ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΥ

— Ὁ ἐν Κων)πόλει ἐκκλησίαστικὸς Μουσικὸς
Σύλλογος προεχήρουές διαχώνισμα πόδες σύνταξιν βιθέλιου
μεθοδικοῦ διὰ τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν διδασκα-
λίαν τῆς καθ' ἡμῖς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἐπὶ τῇ
βάσει τοῦ συστήματος τῆς ἐν χρήσει ἴδιας αὐτῆς παρ-
σημαντικῆς.

— Τοὺς ὄρους τοῦ διαγωνίσματος τούτου ἀποσταλένται
ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρῳ Συλλόγου θέλομεν δημοσιεύσες
εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον ἡμῶν.

Ἐνεκα πληθώρας ὕλης τὴν συνέχειαν
περὶ Ὁρθογραφίας τῆς Μουσικῆς εἰς τὸ
ἐπόμενον φύλλον.

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΥ

Μετ' οὐ πολὺ ἔργεται ἡ προαγγελθείσα ἀνατύ-
πωσις τοῦ Εἰρμολογίου τῶν καταβασιῶν καὶ τῶν
κανόνων ἀπάγτων Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου ὑπὸ¹
τῶν Βιβλίεμπορικῶν Καταστημάτων τοῦ κ. Ἀπο-
στολοπούλου. Τὸ βιβλίον τούτο ἀποτελεῖ τὴν μίαν
γωνίαν τοῦ ὅλου Μουσικοῦ Βυζαντιακοῦ Συστήμα-
τος, δι' οὗ ὑμνολογεῖ τὸν Ὑψιστὸν ἐπὶ αἰώνας ἡδη
τὸ ἡμέτερον Γένος. Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ εὑρίσκον-
ται τὰ ἀρχαιότερα τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑμῶν υε-
λῶν, ἵτοι αἱ καταβασίαι, οἱ εἰρμοὶ τῶν
κανόνων ἀπάντων, τὰ ἔξαποθειλάρια
ἄπαντα, τὰ εὐλογητάρια τοῦ Μ. Σαβ-
βάτου, οἱ πρόδολογοι ἄπαντες εἰς στιχη-
φαρικὸν καὶ εἰρμολογικὸν μέλος κλπ.
ἄπαντα ταῦτα εἰς τὸ πρωτότυπον δε-
μνὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν μέλος.

Οι ἐπίθυμοι οὗτες γὰρ φύλλωσι τὰ γνησια ταῦτα μέλη πρόσεπι νὰ ἔχωσιν ὡς ἐγκόλπιον τὸ Εἰδομολόγιον τοῦ Πέτρου. Πάσα φυλλάδα γεωτέρου συνιθέτου περιέχουσα τοικῦτα μέλη, κατα-
βασίας δηλονότι καὶ προσλόγους, δέον γὰρ καταστρέ-
φεται, διότι τὰ ἐν αὐταῖς περιεχόμενα ἀπέχουσι
πολὺ τῶν γνησίων μελῶν, ἀτινα μόνον εἰς τὸ
Εἰδομολόγιον τοῦ Πέτρου εὑρίσκονται.

Οἱ μὴ ἔχοντες λοιπὸν τὸ Εἰρμολόγιον τοῦ Πέτρου
δοφείλουσιν νὰ τὸ ἀποκτήσωσιν ἐπὶ τῇ
εὐκαιοίᾳ τῆς ἀγατυπώθεως τούτου.

Σημειωτέον δὲ δι τὰ Βιβλιεμπορικὰ Καταστήματα τοῦ κ. Ἀποστολοπούλου θέλοντι προσθῆσθαι τὸν ἀνατύπωσιν καὶ ἄλλων μουσικῶν βιβλίων ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας τῆς ἀνατύπωσεως τοῦ Εἰρηνολογίου. Πλέον αἰτησις ἐγγραφῆς συνδρομητοῦ πρός ήμέας ἢ πρός τὰ Βιβλιεμπορικά Καταστήματα τοῦ κ. Ἀποστολοπούλου. Ἡ συγδοσμὴ δι' ὅλου τὸ ἔγγονο υόγονο δοχεγμάτε.

Οἱ ἀποδεξάμενοι τὰ μέχρι τοῦδε ἀπο-
σταλέντα αὐτοῖς φύλλα καὶ τεύχη τῆς
«Φόρμιγγος» θερμότατα παρακα-
λοῦνται ὅπως ἀποστείλωσι τὴν μικράν
των συνδρομήν καθόσον τὰ φύλλα
ἥμῶν ἔχουσιν ἀπόλυτον ἀνάγκην ταύ-
της ὅπως ἐξακολουθήσωσιν τὴν ἔκδο-
σίν των ἀνελλιπῶς μετὰ τῆς αὐτῆς
πάντοτε φιλοκαλίας καὶ τῆς αὐτῆς
ἐκλεκτικότητος καὶ ἀφθονίας τῆς
ὑλῆς των.

ΕΝ ΤΟΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ τοῦ κ. Ἀ-
ποστολοπούλου ἐν οἷς ἐκτυποῦνται τὰ
ἡμέτερα φύλλα διατίθενται καὶ νοο-
γῇ **Μουσικὰ Στοιχεῖα** πρὸς ἐκτύ-
πωσιν μουσικῶν ἔργων τῆς καθ' ἡμᾶς πα-
οασματικῆς.